

This article presents the use of computer and Internet technologies in the process of studying or working through webinars. It is analyzed advantages of the use of webinars as a form of online education during the teaching of general subjects. It is made an attempt to prove that webinars are convenient technology and means of implementation of the education process.

Key words: *Internet technologies, webinar, online education, teaching subjects.*

Купрій Т.Г., доцент кафедри філософії Інституту суспільства
Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат історичних наук

ЕСЕ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ПІД ЧАС ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

У статті розглядаються традиційні види критеріїв оцінювання ефективності знань, умінь і навичок державних службовців та змістовні підходи професіоналізму державної служби. Аналізуються інноваційні методики (есе) оцінювання рівня відповідності професійно кваліфікаційним вимогам державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування в Україні. Надаються рекомендації щодо вдосконалення процедури оцінювання професійних якостей.

Ключові слова: *оцінювання, державний службовець, професійні компетенції, есе.*

Актуальність. Упровадження новітніх технологій навчання, що ґрунтуються на нових підходах подання та засвоєння практичної інформації, потребує сучасних методів їх вимірювання й оцінювання. Пошук досконалих методів визначення рівня навчальних досягнень слухачів курсів підвищення кваліфікації сфери державного управління на сучасному етапі розвитку інформаційних технологій набуває надзвичайної актуальності, оскільки об'єктивізація процесу вимірювання, забезпечуючи зворотний зв'язок, дає можливість координувати цей педагогічний розвиток.

У свою чергу забезпечення ефективності державного управління нерозривно пов'язано з вирішенням проблеми компетентності та професіоналізму державних службовців. Тому організація ефективної системи професійного навчання держслужбовців розглядається як одне з першочергових завдань, без розв'язання якого неможливо піднести ефективність державного управління вцілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання, що стосуються оцінки ефективності діяльності працівників державних установ, досліджували у своїх роботах такі вчені: В. Кравець, В. Сороко, Ю. Сурмін [3, 9, 10]. Методологічні основи інноваційної діяльності розкриті в працях Т. Новикової, Р. Поцюрко, А. Морозова [4, 5, 7].

Метою статті є обґрунтування вибору есе як новітнього методу оцінювання навчальних і професійних досягнень ефективності діяльності державних службовців в Україні.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання**:

- комплексний характер дослідження проблематики ефективності діяльності державного службовця;
- пошук та впровадження об'єктивних критеріїв оцінки ефективності професійних знань службовців;
- удосконалення системи атестації через упровадження методу оцінювання — есе.

Виклад основного матеріалу. Суспільство зацікавлене в наданні якісних державних послуг і очікує професійної результативної діяльності державних службовців незалежно від політичних впливів чи міркувань. Відтак оцінювання діяльності державних службовців має бути важливим інструментом забезпечення об'єктивного контролю за результатами діяльності органів влади, що висуває вимоги щодо забезпечення чіткого зв'язку між плануванням діяльності уряду, органів влади та державних службовців.

На практиці чинна система визначення рівня професіоналізму державних службовців складається з атестації і щорічної оцінки виконання обов'язків і завдань (*див. схему 1*). Через залучення вищого керівництва до складу атестаційних комісій ця процедура сприймається як процес надання певних рекомендацій щодо оптимізації модернізаційного процесу прийняття управлінських рішень [8, 23].

Основні кваліфікаційні вимоги до державних службовців визначаються типовими професійно-кваліфікаційними характеристиками посад державних службовців, які розробляються Міністерством праці і соціальної політики України та Головним управлінням державної служби України.

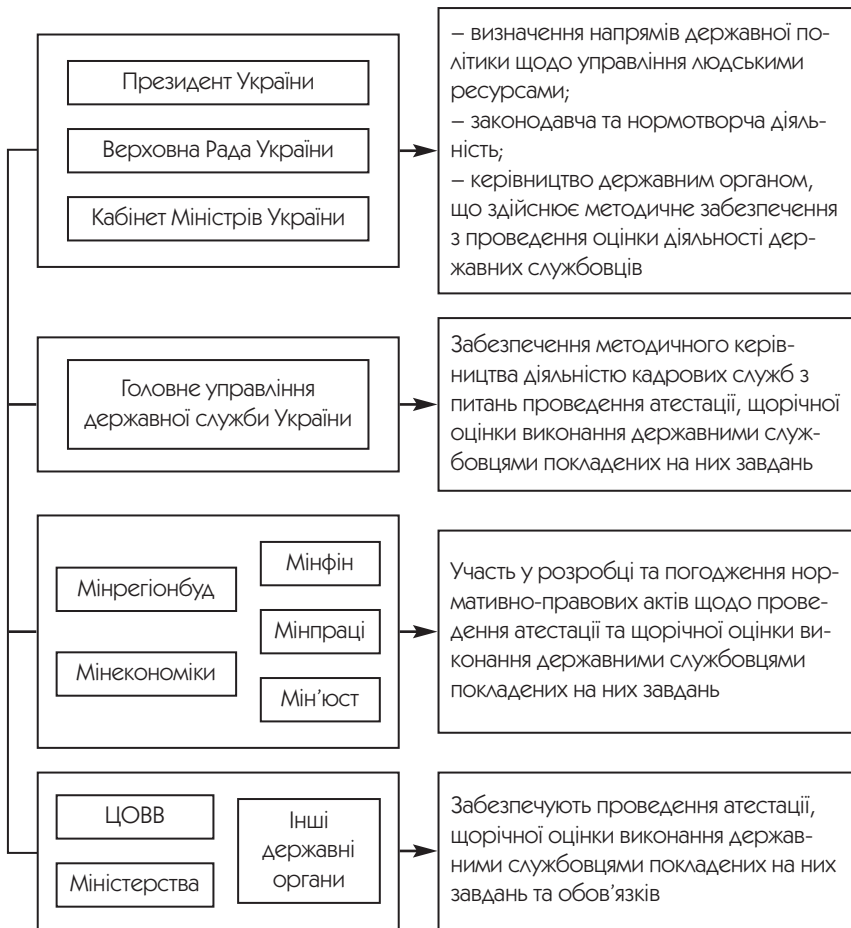


Схема 1. Інституції, пов'язані з питаннями оцінювання й атестації

У ході обговорення бажаних критеріїв, які слід враховувати при проведенні оцінювання професіоналізму, з урахуванням побажань і державних службовців і громади варто зазначити, передусім, «відповідальність», «професійні знання, вміння та навички», «якість роботи (результати)», а також, серед інших: оперативність мислення, дисциплінованість, компетентність, комунікативні навички, психологічну сумісність із колективом, стимули, ставлення до роботи, психологічні риси державного службовця, етичні характеристики тощо [1, 127].

Для гарантування об'єктивного та справедливого оцінювання результатів діяльності державних службовців, підвищення їх мотивації, результативності діяльності органів державної влади, посилення стратегічної зорієнтованості, скоординованості дій службовців та органів влади, сприяння прозорості та обґрунтованості, політичної нейтральності процесів при проходженні державної служби посадові особи проходять курси підвищення кваліфікації [10].

Підвищення кваліфікації державних службовців — це навчання з метою оновлення та розвитку умінь і знань, необхідних для ефективного вирішення завдань професійної діяльності на державній службі. Мета, зміст, терміни, форми і методи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців визначаються відповідними освітньо-професійними та професійними програмами, що розробляються навчальними закладами згідно з нормативними документами.

Підвищення кваліфікації за професійними програмами, тематичні постійно діючі семінари з вивчення актуальних проблем державного управління, нових актів законодавства, передового вітчизняного та зарубіжного досвідів управлінської діяльності спрямовуються на фахове удосконалення та оновлення знань і умінь державних службовців, які обіймають посади відповідних категорій в органах, на які поширюється чинність Закону «Про державну службу», а також осіб, зарахованих до кадрового резерву [2].

Професійні програми розробляються навчальними закладами, розглядаються галузевими чи регіональними радами по роботі з кадрами, узгоджуються з Головдержслужбою та відповідними органами, на які поширюється чинність Закону «Про державну службу». Навчання закінчується складанням заліків або підготовкою та захистом слухачами рефератів.

Досить важливим за цих обставин є питання про механізм оцінки державних службовців та його зміст. На підставі аналізу наявних в теорії державного управління та державної служби думок з приводу цього питання можна запропонувати введення підсумкової кваліфікаційної роботи у вигляді есе. Порівняльний аналіз методів вимірювання рівня навчальних компетентностей, які використовуються: усного опитування, письмової роботи, інтерв'ю, тестування чи написання есе свідчить про те, що останній метод більше за інші відповідає критеріям «творчої» якості при визначенні рівня знань, умінь і навичок [5, 101]. Аналіз наукових робіт з питань контролю знань засвідчив те, що традиційні методи страждають на інформаційну однозначність, відсутність об'єктивних вимірювальних показників, якісну однобічність і суб'єк-

тивність впливу на результат контролю. До того ж проведення контролю знань у традиційній формі вимагає забагато часу, якого на сьогодні не мають викладачі вузів. Тому виникає необхідність у нових формах контролю та модифікації вже відомих [7, 22].

Есе є виразником індивідуальних вражень і міркувань автора з конкретного приводу або предмета й не претендує на вичерпне трактування. Відносно обсягу й функції межує, з одного боку, з науковою статтею й літературним нарисом (з яким есе нерідко плутають), з іншого — з філософським трактатом.

Індивідуалізація сучасних суспільних відносин та, як наслідок, індивідуалізація сучасної професійної освіти відкриті для застосування нових ефективних форм діяльності, у т.ч. навчальної. Ось чому есе (трансформований, адаптований, змінений жанр літератури) набуває все більшої популярності як вид письмової самостійної роботи українського слухача, а саме: *як твір-міркування невеликого обсягу з вільною композицією, що виражає індивідуальні враження, міркування з конкретного питання, проблеми й свідомо не претендує на повноту й вичерпне трактування теми.*

Есе припускає вираження автором своєї точки зору, особистої суб'єктивної оцінки предмета міркування, дає можливість нестандартного (творчого), оригінального висвітлення матеріалу; часто це розмова вголос, вираження емоцій та образність. Це також вільний стиль з можливими елементами імпровізації, певного пафосу, іронії. Однак все це призводить як до різних трактувань цього виду письмової роботи, так і до різних спроб його формалізації [8, 15].

Зауважимо, що на відміну від реферату, який адресується *будь-якому* читачеві, а тому традиційно починається зі слів: «Я хочу розповісти про...», і закінчується словами: «Я можу сформулювати наступний висновок...», есе — це ближче до репліки, що адресується *підготовленому* читачеві, тобто людині, яка вже має уявлення, про що йдеться. Власне, така «адресність» дозволяє автору есе зосередити увагу на розкритті нового змісту, а не нагромаджувати різними службовими деталями викладення матеріалу в письмовій формі.

Застосування есе сприяє більш чіткому й грамотному формулюванню думок, допомагає впорядковувати думки в логічній послідовності, припускає вільне володіння мовою термінів і понять, розкриває глибину й широту навчального матеріалу, вчить використовувати приклади, цитати, необхідні аргументи за відповідною темою, припускає порівняння фактів, підходів та альтернатив, формулювання висновків, особисту оцінку [11].

Якість есе для державного службовця складається із чотирьох основних компонентів: чіткості думки, виразності, грамотності й коректності. Думка — це зміст написаного. Необхідно чітко і ясно формулювати ідеї, які хочете висловити, інакше ви не зможете їх донести до свідомості оточуючих. Виразність — це доступність тексту для розуміння. Легше всього її можна досягти, користуючись логічно й послідовно ретельно обраними словами, фразами й взаємозалежними абзацами, що розкривають тему. Грамотність відображає дотримання норм граматики й правопису. Коректність — це стиль написаного. Стиль визначається жанром, структурою роботи, цілями, які ставить перед собою, той, хто пише, читачами, до яких він звертається.

Отже, есе як інноваційний метод оцінювання навчальних і професійних якостей державного службовця — це:

– стимулювання самостійного теоретичного пошуку або узагальнення практичного досвіду вирішення проблем державного управління тощо;

– реалізація творчого, креативного підходу та суб'єктивних передбачень, ставлення до проблем, форм та методів їх практичного вирішення;

– розвиток зворотної співпраці «слухач—викладач», «традиційного та інноваційного».

ДЖЕРЕЛА

1. Державне управління та державна служба: словник-довідник / уклад. Ю.О. Оболенський. — К.: КНЕУ, 2005. — 378 с.
2. Закон України «Про державну службу» // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 52. — Ст. 30.
3. Кравець В.Р. Принципи атестації державних службовців / В.Р. Кравець // Актуальні проблеми держави і права. — Одеса, 2003. — Вип. 18. — С. 404–408.
4. Морозов А.В., Чернилевский Д.В. Креативная педагогика и психология : учеб. / А.В. Морозов. — М.: АкадемПроект, 2004. — 560 с.
5. Новикова Т.Г. Проектирование и экспертиза инновационной деятельности в образовании / Т.Г. Новикова — М.: ЦРСДОД, 2001. — 64 с.
6. Оцінювання та відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект : наук.-метод. посіб. / за ред. Л. Даниленко. — К.: Логос, 2001. — 185 с.
7. Поцюрко Р. Запровадження інноваційних форм і методів навчання / Р. Поцюрко // Освіта. Технікуми, коледжі. — 2002. — № 2 (3). — С. 22–23.
8. Руденко Г.Л. Пишем творческое эссе / Г.Л. Руденко // Мастер-класс. — 2005. — № 3. — С. 13–17.

9. Сороко В. Оцінка ефективності діяльності державних службовців / В. Сороко // Вісник державної служби. — 2006. — № 2. — С. 20–26.

10. Сурмін Ю.П. Методологічні аспекти реформування державного управління в Україні [Електронний ресурс] / Ю.П. Сурмін // Державне управління: теорія та практика електрон. наук. фах. вид. — 2010. — № 1.— Дата доступу: 07.02.2010. — Режим доступу :

<http://www.academy.gov.ua/ej11/txts/10syppduu.pdf>

11. Як написати успішне есе: метод. реком. до написання есе / укл. К.С. Шендеровський ; Ін-т масової комунікації при КНУ ім. Т. Шевченка. [Електронний ресурс]. — Дата доступу: 10.09.2009. — Режим доступу : <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=book.index&book=46>

В статье рассматриваются традиционные виды критериев оценивания эффективности знаний, умений и навыков государственных служащих и содержательные подходы к профессионализму государственной службы. Анализируются инновационные методики (эссе) оценивания уровня соответствия профессионально-квалификационным требованиям государственных служащих и должностных лиц местного самоуправления в Украине. Предоставляются рекомендации относительно совершенствования процедуры оценивания профессиональных качеств.

Ключевые слова: оценивание, государственный служащий, профессиональные компетенции, эссе.

The article examines traditional types of criteria of assessment of the effectiveness of the state employees' knowledge and skills and substantial approaches to the professionalism of the government service. It is analyzed the innovative methods (essays) of assessment of the level accordance to the professional qualification requirements of state employees and local government officials in Ukraine. Recommendations are given as to improvement of assessment of professional qualities.

Key words: assessment, state employee, professional competence, essays.